

Til	Nord universitet
Fra	NHO Nordland
Kopi	Ketil Eiane
Dato	7. september 2020
Sak	Innspill til Nord universitets Strategi 2030

1. Innledning

NHO Nordland takker for muligheten for å gi innspill til Nord Universitets strategi frem mot 2030. Vi anser dette som et innledende innspill og ser frem til videre samarbeid om det som, etter vår oppfatning, er en av de viktigste strategiprosessene for utviklingen av samfunnet vårt, det neste tiåret.

Nord er en avgjørende kunnskapsinfrastruktur for økt bærekraftig jobb- og verdiskaping i nord, og dermed grunnlaget for bosetting og et godt velferdstilbud. Dette synes vi ikke fremkommer tydelig av første utkast til strategi.

Vårt innspillsdokument består av konkrete retningsgivende tilbakemeldinger og tekstforbedringer (kap. 2), litt om hvem vi er og hva vi representerer (kap. 3), litt om vårt målbilde for 2030 (kap. 4) og noen overordnede innspill og tilbakemeldinger, som understøtter og utdyper kap. 2.

2. Konkrete tilbakemeldinger og innspill til tekstforbedringer

- Strategien bør stake ut noen klare målsettinger – peke fart og retning. Det er en kunnskapsinstitusjons jobb – vel så mye som partene i arbeidslivet eller politikken. Det ligger elementer av målsetninger i teksten, ref. punkt om *Faglig ansvar*, samt under *Strategiske mål*, men disse bør løftes og tydeliggjøres i starten av dokumentet, slik at det ikke er noen tvil for Nords ansatte, studenter og omgivelser hva Nord skal være og bidra til.
- Målsettingene og målområdene bør være tydelig knyttet konkrete bærekraftsmål, slik at det fremgår tydelig på hvilke av disse Nord skal levere kunnskap og kandidater for å oppnå verdens felles målbilde. Dette er blant annet gjort i den oppdaterte nasjonale havstrategien¹, som tjener som et godt eksempel.
- De strategiske målene må strammes opp og bli mer tilgjengelige, hvis ikke blir det for enkelt å definere hva som helst inn som en del av aktiviteten som skal sørge for

¹ https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/strategier/nfd_havstrategi_2019_norsk_uu.pdf

ønsket måloppnåelse. Det vil gi et ressursprioriteringsproblem i en tid hvor adgangen til friske midler vil bli innskrenket etter hvert som statens økonomiske handlefrihet bindes opp i løpende pensjonsforpliktelser. Det vil igjen gjøre institusjonen mindre relevant og ikke prioritert.

- Strategien bør gjennomgående i alle deler, gjenspeile en visjon som understøtter behovet for **økt bærekraftig jobb- og verdiskaping.**
- Strategien bør gjennomgående bli mer **ekstrovert** – og dermed mer relevant for omgivelsene - altså tydelig vise fart og retning for Nord som motor for samfunnsutviklingen og dets plass i regionen.
- Strategien er gjennomgående for deskriptiv og for lite retningsgivende.

- **Ad. Visjon**

Bør være intuitiv og forklarende om hva Nord skal bidra til. Eksisterende gjør dette delvis, men «Kunnskap for bærekraftig verdiskaping», er enda mer tydelig.

Alt. forslag er å forene eller kombinere disse:

«Globale utfordringer – regionale løsninger. Kunnskap for bærekraftig jobb- og verdiskaping»

Alt.

«Globale utfordringer – regionale løsninger for bærekraftig jobb- og verdiskaping»

Det er etter vår vurdering **avgjørende for Nords nasjonale relevans**, at det fremkommer tydelig i visjonen at bærekraftig jobb og verdiskaping er noe Nords virksomhet innenfor forskning, undervisning og formidling, skal bidra til lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt.

- **Ad. «Faglige ansvar og faglig frihet»**

Nord må peke fart og retning. Her bør det langt tydeligere fremgå hva som er samfunnets behov i strategiens 10-årige virketid, ikke bare vise generelt til det. Omstillingen av Norge forutsetter økt bærekraftig jobb- og verdiskaping for å trygge velferden. Å bidra til dette bør være Nords overordnede målsetning.

Forslag:

Utdanning av kandidater og utvikling av kunnskap - som understøtter arbeids- og næringslivets behov, og dermed samfunnets evne til å skape bærekraftige arbeidsplasser- og verdier, som grunnlag for velferden - er Nords viktigste oppdrag.

- **Ad. «Tett på – vår identitet»**

Dette er for lite ambisiøst. At samfunnsutfordringer i nordområdene er et naturlig interessefelt, er selvskrevent. Nord må definere og markere seg tydelig som en nordområdeaktør, som både definerer problemstillinger – sosialt, økonomisk og økologisk - og utvikler kunnskap for å løse dem, jfr. eksisterende visjon.

3. Om NHO og næringslivet i Nordland

NHO Nordland er regionens største og viktigste jobb- og verdiskapingsfellesskap. representerer over 1700 virksomheter med rundt 24 000 årsverk i Nordland. Vi jobber med å sikre gode rammevilkår for bærekraftig vekst for våre medlemsbedrifter, og for å styrke regional bærekraftig jobb- og verdiskaping som grunnlag for velferden vår. Vi organiserer de fleste og største bransjene i regionen mht. verdiskaping og arbeidsplasser.

Næringslivet i Nordland går godt, og vi kan se tilbake på et tiår med vekst i omsetning og verdiskaping. Veksten er særlig drevet av sjømatnæringen, men også industri-, energi-, og reiselivsnæringen er store, og i vekst. Dette er alle næringer som også i fremtiden vil være viktige for både Nordland og Norge. Samtidig venter vi at veksten vil avta noe fremover. Dette er ikke dramatisk i seg selv, men det er urovekkende at befolkningsveksten og evnen til å tiltrekke, og holde på unge arbeidstakere i Nordland ikke er god nok. Den store utfordringen i dag, men også fremover, er derfor tilgangen på kompetanse (folk) og kapital (penger), som kan sikre fortsatt vekst og liv i distriktene.

4. Ambisjoner/utfordringer for landsdelen fremover

For å sikre den nasjonale velferden med levekraftige lokalsamfunn og regional jobb- og verdiskaping, har NHO utarbeidet 10 kvantifiserte mål som må vi mener må ligge til grunn for utviklingen frem mot 2030²:

- 1) Høyere verdiskaping – BNP pr. innbygger må økes betydelig
- 2) Høyere yrkesdeltakelse – sysselsettingen for de mellom 20 og 70 år skal økes
- 3) Større privat sektor – andelen timeverk i privat sektor øker
- 4) Utenriksøkonomi i balanse
- 5) Reduserte klimagassutslipp
- 6) Øke innovasjon og omstillingsevnen
- 7) Tette kompetansegapet – et flertall av våre medlemsbedrifter melder om udekket behov
- 8) Konkurransedyktig skattetrykk
- 9) Høy tillit i samfunnet generelt
- 10) Høyere organisasjonsgrad

Bedriftene spiller nøkkelrolle i å skape en bærekraftig fremtid – det gjelder både økonomisk, miljømessig og sosial bærekraft. I tillegg må offentlig forvaltning, administrasjon og tjenestetilbud, som utgjør rammer for et levedyktig samfunn, finansieres, organiseres og fungere slik at det understøtter ambisjonene for ønsket utvikling. Det er avgjørende for en nødvendig utvikling at det private og offentlige balanserer og spiller hverandre gode.

NHOs kompetansebarometer³ viser at bedrifter i alle regioner mangler ansatte med rett kompetanse. Det er derfor nødvendig med tiltak som kobler næringslivets behov for kompetanse med det lokale og regionale utdanningstilbudet, inkludert etter- og videreutdanning. For å beholde og videreutvikle lønnsomme arbeidsplasser i distriktene,

² Neste Trekk – veikart for fremtidens næringsliv - <https://www.nho.no/tema/neste-trekk/>

³ <https://www.nho.no/tema/kompetanse-og-utdanning/artikler/nhos-kompetansebarometer-2019/>

må en sørge for en utdanningssektor som leverer den kompetansen arbeidslivet etterspør. For bedriftene lokalisert i distriktene, vil f.eks. modulbaserte og elektronisk tilgjengelige utdanningsløsninger være viktig for tilgangen på kompetent arbeidskraft. Sterke universitetsmiljøer er avgjørende for enhver region. For distriktene er satsing på læremiljøene ikke bare avgjørende for å sikre nødvendig utdanning og kompetanse i regionen, men også som tiltrekningskraft for å sikre tilflytting og hindre fraflytting.

5. Overordnede tilbakemeldinger

Oppnåelsen av fremtidens ambisjoner er direkte relatert til hvordan privat og offentlig sektor omstiller og utvikler seg. I tillegg til ressurs- og naturgitte forhold, er kunnskap, kompetanse, innovasjon og forskning avgjørende momenter for denne utviklingen.

Nord universitet har en viktig plass i dette bildet og må derfor være en relevant aktør overfor næringsliv, samfunn og myndigheter. I store trekk er det vår oppfatning av universitetets tre satsingsområder – blå og grønn vekst, bærekraftig innovasjon og entreprenørskap og helse, velferd og oppvekst – er strategisk viktige områder med høy relevans for nordområdene.

Universitetet må være i front på disse områdene og bidra til å sette dagsorden for fremtidens behov og løsninger. Nord universitet må, i tett samarbeid med nærings- og samfunnsliv, utvikle, innrette og tilpasse sine tilbud slik at de i større grad bidrar til å løse de samfunnsutfordringene nordområdene står over for. I først rekke disse:

- Behov for mer innovasjon – nye næringer, videreutvikling av eksisterende næringer
- Økt verdiskaping – nye og en større andel av verdikjedene i regionen
- Grønn omstilling – bærekraftig samfunns- og næringsutvikling i nord
- Høyere grad av internasjonalisering – økt eksport av varer og tjenester fra nord
- Tette kompetansegapet – dekke relevante kompetansebehov i landsdelen nå og i fremtiden
- Økt attraktivitet – bidra til attraktive bo- og arbeidsforhold i nord, demografisk utvikling

Økt synlighet, større relevans og høyere attraktivitet vil være en forutsetning for at Nord kan bidra i løsningen av disse utfordringene.

NHO Nordland mener dette innebærer:

Synlighet

Tettere kontakt med nærings- og samfunnsliv – delta i samfunnsdebatten, gir økt relevans, økt synlighet, formidling av kunnskap

Samarbeid

Mer samarbeid med næringslivet – kompetanseoverføring og relevans begge veier, hospitering begge veier, phd-samarbeid, oppdragsbasert FoU

Kommersialisering

Utvikle innovasjonstilbud tilpasset næringslivets behov og utfordringer – sammen med forskning og kunnskap gir dette en lavere terskel for omstilling og

utvikling med mulighet for økt grad av kommersialisering. Fokus på veien fra *forskning og utdanning* til *innovasjon og nyskaping*

Relevans

Økt grad av oppmerksomhet rettet mot regionale fortrinn og utfordringer – gir direkte relevans til ambisjonene for fremtidig utvikling

Nordområdene

Økt satsing på samfunnsvitenskap knyttet opp mot Nordområdene – posisjonere seg sterkere i en nasjonal og sirkumpolar Nordområdesammenheng

Attraktivitet

Aktiv deltaker i EU-program for forskning, innovasjon og utvikling – være en attraktiv partner for samarbeid og utvikling i Europa, være en attraktiv arbeidsgiver og et foretrukket studiested både regionalt, nasjonalt og internasjonalt – gir økt konkurransekraft til lokalt næringsliv